

Άγ. Κοσμάς Αιτωλός: 300 έτη από τη γέννησή του, 1714-2014. Ξεκίνημα & πρώτες περιοδείες

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός, ο απόστολος του Ελληνικού γένους

(300 έτη από την γέννησή του, 1714-2014)

Ο Άγιος Κοσμάς ήταν μια πολύπλευρη προσωπικότητα, πολύεδρος αδάμας. Ήταν όλος φως, πεπληρωμένος από φως ανέσπερο του Αναστάντος Χριστού μας, και το φως αυτό το έφερε, με τις τέσσερις περιοδείες του σε είκοσι χρόνια, σε όλη την ελληνική γη από Δωδεκανήσων έως του Βερατίου και της Αυλώνας. Το εσωτερικό της υπάρξεώς του, πνευματικό, ευαγ-γελικό, μεταφυσικό, πυρακτωμένο από αγάπη στον Τριαδικό Θεό, στην ορθοδοξία και στις ψυχές των Ελλήνων, το παρέ-δωσε «εις την υπακοήν του καλέσαντος Κυρίου και εις την δι-δαχήν των υποδούλων αδελφών».

Στο εισαγωγικό τούτο σημείωμα θα προσπαθήσουμε εν συ-ντομία να παρουσιάσουμε τον βίο, την δράσι, την διδασκαλία, την χαρισματικότητα, την παράδοσι, την εν Χριστώ πολιτεία του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού, του πολιούχου και προστάτου της Ιεράς Μητροπόλεως Αιτωλίας και Ακαρνανίας, του Αποστόλου του Ελληνικού Γένους, του Ιεροκήρυκος, του Ισαποστόλου, του Μάρτυρος της Εκκλησίας μας και προμάχου της Ορθοδόξου Πίστεώς μας.

1. Το ξεκίνημα

Ο μεγάλος αυτός Απόστολος του Ελληνικού Γένους, ο Ιεροκήρυξ και Ισαπόστολος Άγιος Κοσμάς, εγεννήθη το έτος 1714 στο Μέγα Δένδρο της Αιτωλίας, πρώην κεφαλοχώ-ρι, το οποίο είχε κατά παράδοσι 400 χριστιανικές οικογένειες και έδραζε εκεί και Τουρκική διοίκησης. «Ούτος ο διδάσκα-λος και κήρυξ του Θείου Ευαγγελίου Κοσμάς, ήτον από την Αιτωλίαν από ένα μικρόν χωρίον ονομαζόμενον Μέγα Δένδρον» γράφει ο Όσιος Νικόδημος ο Αγιορείτης, ο πρώτος του βιογράφος.

Όπως ο ίδιος ο Άγιος Κοσμάς μάς πληροφορεί, οι γονείς του ήταν ευσεβείς Ορθόδοξοι Χριστιανοί, Ηπειρώτες στην καταγωγή, πτωχοί άνθρωποι, «ανυφαντάδες» το επάγγελμα, οι οποίοι τον πότισαν με τανάματα της ορθοδόξου πίστεως. Εγκαταστάθηκαν πρώτα στο χωριό Ταξιάρχης, όπου εγέννησαν τον μεγαλύτερό τους υιό, τον Ιερομόναχο Χρύσανθο τον Αιτωλό, και μετά 3-4 χρόνια μετοίκησαντες στο Μέγα Δένδρο εγέννησαν τον Κώνστα, όπως ωνομάσθη κατά την βάπτισί του ο Άγιος Κοσμάς. Το πλήρες κοσμικό του όνομα ήταν Κώνστας Δημητρίου.

Παρά το γεγονός της δυσέυρετης -για τα λαϊκά στρώματα- παιδείας, οι γονείς

έστειλαν και τα δυό παιδιά τους σε κάποιες γνωστές σχολές της εποχής εκείνης και εμορφώθηκαν πολύ, ώστε ο μεν πρώτος αποφοιτήσας της Μεγάλης του Γένους Σχολής (το Πανεπιστήμιο της Τουρκοκρατούμενης χώρας) εσχολάρχησε σ' αυτήν, ο δε Κώνστας αφού εφοίτησε στις Σχο-λές Σιγδίτσας Παρνασίδος, Μονής Αγίας Παρασκευής Βραγγιανών και Λομποτινών Ναυπακτίας, ύστερα ενεγράφη στην Αθωνιάδα Ακαδημία, όπου εδιδάχθη θεολογία, φιλοσοφία, φυσικές επιστήμες και λογική από σοφούς επιστήμονες.

Ο Άγιος Κοσμάς έλαβε αξιόλογη μόρφωσι. Μετά τις σπου-δές στις κατά τόπους περιοχές, όπως μας εξιστορεί ο Όσιος Νικόδημος ο Αγιορείτης, «μετέβη εις εκείνον το σχολείον του Βατοπεδίου με άλλους ιδικούς του συμμαθητάς ουκ ολίγους, της οποίας σχολάρχης ήταν ο Ευγένιος Βούλγαρης». Να προ-σθέσουμε ότι, όπως μας γνωρίζει ο Άγιος Νικόδημος, ο Άγιος Κοσμάς «διδάχτηκε και μερικήν τινά τέχνην την ρητορικήν, διά να ομιλή τάχα με κάποιαν μέθοδον από τον αδελφόν του Χρύ-σανθον». Επί πλέον εγνώριζε την εβραϊκή, τουρκική και φράγκικη γλώσσα, όπως ο ίδιος μας πληροφορεί σε μία διδαχή του, δείχνοντας και κάποια άνεση στη χρήση της αρχαίας ελληνικής γραμματείας.

Όταν απεφοίτησε από την Αθωνιάδα Ακαδημία, έγινε μο-ναχός και ιερέυς στην Ιερά Μονή Φιλοθέου Αγίου Όρους. Εκεί, κατά την εγκαταβίωσή του, εδέχθη την εκ Πνεύματος Αγίου αποστολική κλήσι, διά να αναλάβη να στηρίξη την Ορ-θόδοξη πίστι των χριστιανών, διότι πολλές περιοχές της χώρας εκινδύνευαν από τον εθελούσιο εξισλαμισμό, τις ραδιουργίες της λατινικής προπαγάνδας και την κατάπτωσι του θρησκευτι-κού και ηθικού αισθήματος των ομογενών του. Ο ίδιος αναφέρει στην πρώτη του διδαχή ότι αυτή η θεία ευαγγελική πρόσκλησι του θύμιζε την ευαγγελική αυταπάρνησι και του έτρωγε την καρδιά, «όπως το σκουλήκι τρώγει το ξύλο».

Ένα ενδεικτικό παράδειγμα για τον κίνδυνο της αλλαξοπιστίας αποτελεί ο εθελούσιος εξισλαμισμός του Μητροπολίτου Μογλενών Ιωάννου, ο οποίος αρνήθηκε τον Χριστό και ανήμερα το Πάσχα, μετά το «Χριστός Ανέστη», προέτρεψε το ποί-μνιό του από άμβωνος να αρνηθή την πίστι του Χριστού, διότι ήταν ανυπόφορα τα δεινά τους.

Γράφει ο συναξαριστής του Αγίου Σάπφειρος Χριστοδουλίδης: «Είχε πόθον πολύν ο μακάριος εις την καρδίαν του εξ αρχής έτι κοσμικός όντας, διά να ωφελήση και τους αδελφούς του Χριστιανούς από εκείνα όπου έμαθε. Και πολλάκις έλεγε πως οι αδελφοί μας Χριστιανοί έχουν μεγάλην χρείαν από λό-γον Θεού. ... Αλλά με όλον που είχε πόθον, ζήλος πολός άναπτεν εις την ιεράν του καρδίαν διά την ωφέλειαν των πολλών, όμως πάλιν και συλλογιζόμενος πόσον είναι μέγα και δύσκολον το εγχείρημα του αποστολικού κηρύγματος, ως ταπεινόφρων και μέτριος δεν

ετόλμησεν αφ' εαυτού να επιχειρισθή, χωρίς να καταλάβη την θείαν βούλησιν.

Όθεν θέλοντας να δοκιμάση αν είναι τούτο θέλημα Θεού, ανοίγει την θείαν Γραφήν, και ω του θαύματος! Ευρέθησαν έμπροσθέν του τα λόγια του Αποστόλου, όπου λέγει: «Μηδείς το εαυτού ζητείτω αλλά το του ετέρου έκαστος» (Α' Κορ. 10, 24).

Εκεί, στην ησυχία του Αγίου Όρους, πήρε την μεγάλη και αγία απόφασι να γίνη ιεραπόστολος και ό,τι απέκτησε να το προσφέρη ολόψυχα στην κατακτημένη Ρωμιοσύνη. Εξέρχεται λοιπόν εκ του Αγίου Όρους ο Ισαπόστολος Κοσμάς, σπεύδει στην Κωνσταντινούπολι και αναφέρει στον Οικουμενικό Πατριάρχη Σεραφείμ Β' την ιερά ευαγγελική επιθυμία του να περιοδεύση και να διδάξη τους χριστιανούς. Ο Πατριάρχης τον διορίζει Ιεροκήρυκα σε όλη τη χώρα.

2. Οι περιοδείες

Ο Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός διηκόνησε τον λόγο του Θεού από του 1761 μέχρι της 24ης Αυγούστου του 1779, δηλαδή δεκα-οκτώ ολόκληρα έτη.

α) Κατά τα έτη 1761-1763 επί Πατριαρχίας του Οικουμενικού Πατριάρχου Σεραφείμ του Β'.

β) Κατά τα έτη 1763-1773 επί Πατριαρχίας του Πατριάρχου Σαμουήλ.

γ) Κατά τα έτη 1774-1779 επί Πατριαρχίας Πατριάρχου Σωφρονίου Β'.

Ο Αγιορείτης ιερομόναχος Κοσμάς, με την ευλογία της Εκκλησίας, περιοδεύει και κηρύττει στα προάστια της Κωνσταντινουπόλεως και διαγράφει την πρώτη του περιοδεία συνεχίζοντας την ιεραποστολική του δράσι στη Μακεδονία, στη Θεσσαλία, στην Αιτωλοακαρνανία, Ναυπακτία, Ήπειρο και πάλι στην Αιτωλία, όπου συλλαμβάνεται υπό των Τούρκων.

Ενώ ωδηγείτο στην εξορία, οι Αιτωλοί συμπατριώτες του και οι Κραβαρίτες (κάτοικοι ορεινής Ναυπακτίας), κατόπιν εράνου, πληρώνουν τους Τούρκους και αφήνεται ελεύθερος. Εκείνος σπεύδει πάλι και ανανεώνει την άδειά του από τον νέο Πατριάρχη Σαμουήλ.

Η δεύτερη ιεραποστολική περιοδεία του (1763-1770) εκτείνεται στις έξης περιοχές: Θράκη, Μακεδονία, Άγιον Όρος, Σκόπελο, Σκιάθο, Μαγνησία, Θεσσαλία, Πιερία, Δυτική Μακεδονία, Μέτσοβο, Βενετοκρατούμενη Πρέβεζα, Ευρυτανία, Άγραφα, Αιτωλοακαρνανία. Η Ορλωφική επανάστασι τον πρόλαβε διδάσκοντα στην Αιτωλοακαρνανία, όποτε το 1770 αναγκάζεται να επιστρέψη εις το Άγιον Όρος.

Κατά τα έτη 1770-1775, ενώ ευρίσκεται εις το Άγιον Όρος, περιόδευσε στα

Μοναστήρια και στις Σκήτες διδάσκοντας και εκεί, αλλά και μελετώντας και ο ίδιος τα θεία βιβλία των Πα-τέρων.

[Συνεχίζεται]